

IGANDEETAN IRTETZEN DA

BIZKAIKO ETA GUIPUZKOAKO EUSKERAZ EGUINA

DOMEKETAN URTETEN DAU

1903-ko IIIbeltza-ren
4.ªEuskalerrian, iru peseta urtean.—Erdalerrian, sei peseta urtean.
Guei Bakocha, Chakur chiki bat.1903-ko Urtarrilla-ren
4.ª**IBAIZABAL-en Echea: Bilbon—Dendari Kalean (Calle de la Tendería) 19—Jaun José Astuy-renean.**

Eskutitz edo karta guztiak zuzendu beitez artezkariaren echera: Tivoli, letra B, 2.º derecha.

Romanones baiño charragoak

Gaurko gueian ikusi daikoe gure irakurlak zer dioskuen Bermeotik eta Tolosatik elizetan guertatzen daren ganean; uri onetako, edo charragoa ikusiko litzake Durangon, Guernikan, da beste uri askotan, eurretan zelan dabizan gauza oneek ikustera joan ezker.

Esan leike, abadeak amurrurik andienagaz dabizala uri asiehuetan, ez BARRI ONA guizonen adimenera eroateko, Gaztelako erderachua zabalduteko baiño; esan leike, ausse bakarrik dala euren eguinbear guztia, *erderea irakaslea*.

Gure Eliza Ama Donearen asiera asieratik, Jesus-en Ikasbidea irakatsi da Erri guztietan bertako izkuntzan; lenengo gure Jaunak orretarako bialdu zituanai emon eutsen izkuntzak jakiteko doai edo grazia, erri bakochari berak ulertu edo adituko eban eran jakin erazoteko Barri Ona edo Evangelioa. Ordutik ona, ta gaur egunean be bai, emenche Euskalerri zorigaiztoko onetan izan ezik, *beti beti beti*, lurbira guztian Evangelio irakasla ikasi dituez eurak eldu direan Errietako izkuntzak, European da Asian lenengo, Ameriketako gueroago, ta gaur egunean Afrikan da Ozeanian.

Irakasla oneek eukeen eta daukeen gogoa zan eta da, guizonai jakin eraguitea *Evangelioa*; orisse, euren asmo edo gurari guztia, ta orretarako biderik zuzenena, onena ta bakarra, gauzak adituko diran moduan esatea. Zentzunak berak diño alperreko lana izango litzakela bestelan.

Orain, *Evangelioa* irakastea ezpada dagoan gogoa; erdere irakastea izan ezker gogo ori; *ederto, guztiz ederto* doaz gure urietako abadeak, bide zuzenean dabiz, ibilli ta ibilli lortuko dabe euskerea galdutea ta erdere zabaldutea, eskuratuko dabe Romanones ta beronen lango gure arerioen adiskidetasuna, gaztelar birau-esaleen ao-zikinetik entzungo dabe *«el dulce nombre de hermano»*; baiña ez Evangelioa zabaldu Euskalerrian, zein izan bear litzaken (alan dirudi) euren eguikizun *lenena*.

Euskerea galdu ezketiño modu orretan, ezbai barik esan leike, au

baiño erri gaiztoagorik aurkituten gach izango dala lurbira guztian. Norbaitek edo norbaizuk emon bear izango dabe kontu estua, erabaguille guztien Erabaguillearen aurrean.

Badakigu gogoreho erehiko deuseela askok guk diogunari; baiña esaiguzue, abade batek pulpitoria igoten dabenean elizan, da entzule guztiak euskaldunak dabezala, ta onen artean erdere erdiak eztatzeela ta beste erdiak guztiz charto dakieela, erderaz eguiten badau herboldia edo sermoia, *zetarako* eguiten dau? *Jaunaren Barri Ona* azalduteko? Ez, aurrean daukazanek ezteutse adituko ta. *zetarako* ba? *Ezetarako* be ez; erdere entzun eta entzuneraoaz, berau ikasi ta maite izaterako ezipada.

Romanones-ek azkenean be, bere alde edo bere izkuntzaren alde eguin eban; eta oneek, auzoko izkuntzaren alde dabiz, eurenaren kontra, Jaungoikoaren eta zentzunaren agin-duak ostikopetuaz.

Romanones eta bere antzekoak baiño azkozaz dira gaiztoago ta kaltegarriago Euskalerriarentzat gure urietako abade erdalzaleak.

Barriro be badiogu, gogorkeri andiak esaten doguzala erehiko dala; guere anaien arimen eta gueure berbetearen arerio gaiztoenai, al dan gogorren eguin da bere, beti labur gueldituko gara.

BLOA.

IRU ERREGUEAK

1

Izar chit eder batda
Zeruan agueri,
Arriturikan gaude
Beguira berari;
Datorrelako iru
Erreguen guari,
Eguinik aingueru ta
Guizonen mirari.

2

—iNork eguin zaitu izar
Ain alai ederra?
—Nere eguillea da
Jaungoikoa bera;
—iJechia al da guizon
Eguinik lurrera?
—Jechia da, ta guazen
Beraren aurrera.

3

Chabola bat an dago
Chikia ta zarra,
Eta bere gahian
Gueldirik izarra,
Erregueak ondorean
Dijoaz bertara,
Guazen ba guziok
Chabola artara.

4

Jaungoiko ta guizona
Eta Erreguea,
Eskeintzen dizkitzugu
Mirra ta urrea;
Gañera intsentsua,
Izanik ohea,
Zerako zeru ta
Lurren Jaun-Jabea

5

—iZertara, Erregueak,
Zerate etorri?
—Adoratzer, Jesus
Maitea, Zedorri;
—iZer derizkiotzute
Izar eder orri?
—Gu etorri guerala
Jarraika bedorri.

6

—Jesus, ditugu gorde
Nai zure legueak,
—Bai; jo guizon guziz on
Errurik gabeak!
—Nai degu izan, gueran
Bañore obeak,
—Agur nere biotzeko
Iru Erregueak.

P. M.

190ko Abenduaren 28 an.

ERREGUEAK

Iru erregue onak
Belen portalera
Orientetik datoz
Jesus ikustera;
intzentsu urre, mirra
Arri ezkeintzera,
eta pozaren pozaz
adoratutera.

Izarcho bat dutela
guidari aurretik,
amairu egunian
datoz chit pozturik,
eta Belenen aurreko
Jauna ikusirik

guelditu dira bertan
belaunikaturik.

Biotzez eguin dute
pozezko omena,
eskeñirik zekarten
gauzarik onena
esanaz:—*Zerutikan
omuntz datorrena
da Jauna ta Erregue
erregue denena.*

PEPE ARTOLA.

EUSKALDUN ERDALZALEA

Don Ponchio ijitoa

I

—iA biazon deguizula IBAIZABAL!
iOrain ere ijitoakiñ zatoz urtearen
asieratik?

—iZergatik ez ba? Bolonio. (1)

—iNik dakit ba?

—Ba, ijitoagatik zer esanik badezu,
ona emen Kristiño, beretaikoa, eta
onek erantzungo dizu. iEzta ala Kris-
tiño?

—Bai, bai: arrazoes-arrazoe ez
guera guizon bategatik atzeratuko,
Bolonio.

—Kristiño: zuek ijitoak, zerate....

—Zuek baiño obechoagoak noski,
iE?

—Issillik zaude, guizona.

—Zaude ba zu ere.

—iGu baiño obechoagoak zeratela
diozu?

—Bai guizona, bai; beste moduz
ibilliko litzake mundua, gu aguintari
baguina.

—iAtzazkalak moztu gabe?

—Gure atzazkal zorrotzak obeak
dira zuen baionetak baiño.

—Bai; zorrotzez benepein bai.

—Baita bestela ere.

—iZetarako?

—Berdintasuna jartzeko. «Bibala
iguala» orisse da gure lima. (2)

—Beraz berdintasuna jartzeko dira
zuen atzazkal zorrotzak.

—Bai Jauna, bai: sinistu ezazu.

—iNola jarriko zendukete ba ber-
dintasun ori, edo zer eguingo zendu-
kete orretarako?

—Orainche ere, aldegunian, egui-
ten deguna.

—iZer?

(1) Apolonia.
(2) Lima.

—Gueiegui duanari kendu, eta gu-chiegui duanari eman.

—¿Zuek zer eman? Jipoiren bat andreari ezet esaten, baña... ¿gañera-koan?

—Eguia da; guzia eziñ ditekete bate-ra; zatika eguiñ bear da. Eztuanari emateko, duanari kendu bear zai-
au da leenengo zatia, eta onetan gau-
de. Gu aguintari jartzen baguera, iku-
siko dezu, nola eguingo degun guzia.

—Zuek danok berdin berdinak ze-
rate.

—Baita nai ere; eta zuek ere ala baziñate, etzendukete charrago izan-
go. Gu nor gueran ikusi nai badezu,
atoz gaur arrasaldean auzitegui edo
juzgadura, eta an ikusiko dezu nor
dan Proonchio, (1) gutaikoa, eta nor
gueran gu.

—Ondo da: arrasalde arte ba.

—Agur.

II

—Aizazu... zu altzera...

—Bai Juez Jauna, bai; ni banaiz:
ala uste det.

—¿Nola dezu izena?

—Ponchio, Jauna.

—¿«Pontzio,» esan dezu?

—Bai Jauna.

—¿Pilatosen senideren bat altzera?

—¿Bai zera! ¿Pilatos gutarra altzan
ba? Etzan ez gutarra; ezta nai ere.

—¿Nuntarra ote zan ba?

—Berontarra noski. ¿Jueza etzan
ba bedori bezela?

—Pontzio ta Pilatos, bat ziran, ja-
kiñ dezazun.

—Neri ba bestera erakutsi ziran
nere amonak.

—¿Zer erakutsi zizun?

—Pilatosen kastigatu zuala Pon-
tzio; ala esaten degu kedroan.

—Kredo onik jakingo dezu zuk.

—Amonak erakutsi ziran bezela
dakit nik, ara nola: kedroa, nik sinis-
ten dit... Padezitu zuan Pontziok, Pi-
latosen aguintiaren azpian... ¿Kon-
prenditzen aldu orain? Pilatos aguin-
tzen eta Pontzio padezitzen, Juez
Jauna, es dizir, orain bezela. ¿Bat ala
bi ote ziran? ¿No comprender?

—Beste gauza bat da komprenditu
bear deguna.

—Korriente.

—¿Zenbat urte dituzu?

—Ori berorrek obeki jakingo du.

—¿Zer modutan?

—Bedorrek aguintzen badu *por
ejemplo*, emendik zortzi egunera ni
urkatzeko, zortzi egun bakarrik dau-
kazkit.

—¿Eta orain arte igaro dezun den-
bora?

—Juan zan, Jauna. Urte oiek ez-
tauzkat nik.

—Emen eztegu Filosofia bearrik,
eta esan zadazu; ¿egui da aunts bat
ostu dezula?

—Ez Jauna; nik nere soka artu
nuan mutur batetik baña nik enekian
soka aren beste muturraz auntzaren
lepoa lotuta zegoanik. Nik nere soka-

ri tira eguiñ nion, eta onek ondoren
ekarri zuan auntsa.

—Beraz zuk eztezu erru edo kul-
parik, baizik sokak.

—Bai Jauna; arrazoa du bedorrek.

—Beraz soka kastigatu bear degu.

—Bai Jauna: *por supuesto*.

—¿Nun da soka ura?

—Ona emen, nere guerrian.

—Ea ba, auguazilla-esan zuan Jue-
zak-eraman ezazu soka ori berialasse
kartzelara; baña guerrik askatu
gabe.

—¿Ponchio ta guzi?

—Bai, berak auntsa eraman zuan
bezela.

III

Urte bete eguiñ zuan Ponchiok
kartzelan; olloak oso ugaritu ziran
bitarte onetan, atzazkalak azita zo-
rrostu ere eguiñ zitzaizkion, eta an-
dik atera zanean, asi zan gogor tra-
tuan, ollo saltzen (erosi gabe) eta ga-
ñera berdintasuna erakusten.

—¿Ikaslerik izan zuan?

—Asko.

—¿Ikasi zuten?

—Bai.

—¿Jarri ere bai, berdintasuna erre-
guelan?

—Baita ere.

—¿Ondo?

—Oso ondo. Lenengo zati edo par-
tia Ponchiok eguiten zuan.

—¿Bigarrena?

—Ikasleak.

—¿Lenengoa etzan ba, duanari
kentzea?

—Bai.

—¿Nori kentzen zion?

—Ikasleak.

—Bigarrena, guchiegui duanari
ematea. ¿Ezta ala?

—Jusstu.

—¿Nori ematen zioten ba ikasleak?

—¿Ponchioki.

—¿Ai, ai! Orisse bai dala *pegar-
huerno*.

IV

Jaun guziz ondo jantzitako bat
urrezko erlojo ta guzi, beltzaran sa-
marra, ikusten nuan beti pasian.—
¿Nor da ori? galdetu nuan egun ba-
tian D. Pontzio...-erantzun ziraten
baña ez nuan ondo aditu bigarren
izena. Galdetu nien berriz.—Don Pon-
tzio... ¿nola?—Orduan batek eran-
tzun ziran issill-issillik belarriko zu-
lora: Don Pontzio Ijitoa.

P. M.

1902 Abenduaren 28 an.

OROIPENA

NERE ADISKIDE MAITE ENRIKE ELIZECHEARI

Lagun prestutzat esagutzia
merezi dezun moduan
zoriontasun au ematia
dadukat oso goguan.

¿Zer zoramena egun abetan
ote daukazu buruan!..

berdindutzeko oadasunikan
ez da izango munduan.

Zure gantikan guk lagun denak
ausen desio guenduan
mundu ontatik ia joanian
egon zihaden orduan,
ta dudik gabe gure otoitzak
entzun ziraden zeruan.

Zedorrek ere egun aietan
guchi pentzatzen zenduan
gaur egoterik emazia ta
semechuaen ondian.

PEDRO AGUIRRE.

Abade eguin gabe gueratutakoa

Erri chiki batean ziran senar-emaz-
te chit Jaungoikozkoak seme bat ba-
karrik izan eta asi zuten abadezako
bidea eman naian; ala bialdu zuten
Salamanka,—ko *seminario*-ra, eta
semeak naiago izanik eche ontan bai-
ño ostatu batean bizi izatea, zituelako
bere naikeri edo pikardiehoak, ala
ipiñi zuten. Igaro zituan zazpi urte,
Seminarioa baten ere agurte gabe,
alperkerian, eta ez ostatukoak ez be-
re guraso gaissoak zekiten zer egui-
ten zuen mutill gaissto orrek; urtero
eskribatutzen zuen bere echora, da-
netan aurrena zegoala eskolan, eta
laster zala joan echera abade egui-
nik.

Zazpigarren urtean jakin arazi
zion echekoari bukatutik zeukala
abadezkoa, eta echeatzeko dirua
bear zuala; gurasoak sinisturikan
bialdu zioten, eta mutill gaisstoak
artu zuanean [zer eguiten du] joaten
da dendarietara eta erosten ditu aba-
de jantziak; ala guertuturik badoa
bizarguintzara eta eguin arazi du
koroa bere buruan; eta abiatu da
echera.

Eldu zanean echera arkitu zuen
atean aspaldietan echean zegoan cha-
kurcho bat, eta ez ezaguturik beren
echeko jabearen semea asten da cha-
kurra zaunka, eta echekoandrea ate-
ra zan leiorea deituaz chakur chikia-
ri.—*Toma, toma*, nere semea del eta
ezau joko. Onetan semeak bere ama
ikusirik esan zion chakur chikiari:—
*¡Ola perritis noctris! ¿no me conocis-
tis? De Salamanca venistis.*

Ama gaissoak aiturikan bere se-
meak latinez itz eguiten zuala guera-
tu zan zoraturik bere semea lastan-
duaz; eta bai aita ere. Erriko abade
nagusia mutillaren osaba ta amaren
anaia zan, eta bereala deitu zion
arrebak etorri zedilla echera bazkal-
duta, bada bere semea etorri zala
abade jakintsuenetarikoa bat eguiña;
abade nagusia pozez beterik joan
zan, bere illoba batekin latinez itz
eguitera, eta bere gurasoak poztu-
tziagatik.

Abade nagusia asi zan errezatzen
esanikan:—*Oremus*. Mutillak eran-
tzun zion:—*Sacra botella y beberemus*.
Abade jaunak errezua bukatutik dio:
—*Per omnia secula seculorum*. Muti-

llak: *En Salamanca asi no me ense-
ñaron*. Abade nagusiak berealasse
igarri zion etzekiela ezereho ere eta
artu zuan gogor esanik ia zer eguin
edo ikasi zuan zazpi urte aietan; mu-
tillak erantzun zion beatzak dantza-
tzen ikasi zuala. Ondo da—dio aba-
deak—aguer dedilla elizako soñu-jo-
tzaillea (organista) bada nere illobak
eztu ikasi abadezkoa, baizikan soñu
jotzen elizan, eta bat ezpada bestea
ona da. Etorririk soñu-jotzaillea eta
eseririk kafea artzen galde dio muti-
llari ia zer soñu nai zuan ipintzea eli-
zan esamiharako, eta mutillak dio be-
rak nai zuena, bada bear baiño gai-
era gueiago zeukala atzaparretan; artan
abiatu ziran elizara eta ara eldurik,
beriala eskutatu zan auspoetara; soi-
ñu-jotzailleak deitu dio etorteko soñu
jotzera, eta erantzun dio mutillak
ark aizea naikoa ematen ziola, eta
aizerik gabe etzuela soñurik joko.
Orduan igarri zuten danak etzekiela
ezer, eta bere aitak makilla bat artu-
rik eraman zuan zelai lanetara.

AOKOZEL.

GURE ESKUTITZAK

Errenteritik

Emengo kartemaille edo karteru
Antero Lekuona oso larri ibilli da
lengo egunetan, Madrilleraino joanik,
daukan kargua norbaitek kendu nai
ziolako. Eskerrak Madrillen lagun-
tzaille onak topatu dituela, bestela
sartuko zitzaigun errian inguru abe-
tan jaioa eztanen bat. ¡Eta zergatik
uste dezute! *Sarjento* izandua dalako.

Eta igauza arrigarria! Madril-ko
Gazetan jartzen dute eskatu litekela
kargu ori, eta gure erritarrak bere-
kin dauka paper agurria edo *nombra-
mentua* Madrillen orain zortzi urte
emana, kartemaille izendatu zute-
nean.

¡Ernai, Antero adiskidea, eta zintzo
ibilli, etsaiak aguertzen asi zaizki-
tzu ta!

—Emengo orfeoiak gogotik lan
eguiten du euskerazko *opera Puden-
te* ikasten Urteberrietako lenbiziko
egunetan emen kantatzeko.

Janizi ederrak ere ekarri dituzte
orduan aguertzeko.

—Lengo egun batean ill zan gure
adiskide maite Jose Lekuona, atsaka-
beturik usten gaituela bere lagunak.
Mutill ona zan eta Jaunak eramango
altzuen beragana.—E. E.

Bermeotik

«Donostian ez eze Bermeon bere
badagoz abade erdera zaleak, bada
esan bear dotzat Kontzeziñoko bede-
ratzi-urrena erderaz eguin dala, San
Luisena be bai, orain Ume Jesusena
be erderaz eguiten dagoz da atso (1)
gabean Santa Eufemian misterio bat
koruan kantau dabe erderaz; laster

(3) Prudenzio.

(1) Abenduaren 25 eguiña da eskutitz au.

asiko dira zazpi domekak erderaz eguiten, da marineruak murrurru dabilehez.

Bermeon jaio ta asirioa naz da berrogueta iru urte daukadaz, da emengo jente dana ezagututen dot, eta diñotzat kanpotik etorririko banaka bat izan ezik danak dakieela euskeraz; erdaldun banaka ori barriz, iñoz elizea jausten bada eztau azpian artu ta zapalduko.

Gauza ezaiña da ukusten dodana Bermeon, abadeak pulpichotik «*Padre nuestro que estás en los cielos*» da beste guztiak «*Emon eizuzu egunean eguneango gueure oguia*». Sarri ibiltzen naz abadiakaz aguiraka, ta esaten daue, bai euskera eguin bear dala, baiña guero bakoñak bere modura eguiten dau; eskertia beti eskerrera.

Beste batera artean.—AKULU BI.

Zumaiatik

Zumaiako gure laguntzaille L. Oya-k bialdu euskun lengo astean eskuticho bat Azpeiti-ko San Tomás eguneko barriakaz; ezin izan guen duen orduan jarri, ta gaur atzerachu izan arren, eskutitz atatik barriho bat edo bi aterako doguz uste izanik gure baserritarren gogokoak izango direalakoan:

«San Tomás-etako feri sonatuak igaro dira, naiz egualdi charrarekin, sekulan baino ere alaitasun aundia-gorekin. Astelena zan izentatzekua; eguerdi artean izan zan aari jokua; larogei kopetako eman zituzten eta irabazi zuan Roteta Zarauzkoarenak.

Izan ziran beti bezela aizkol-apostu, bei dema, ta pelota jokua; baiña gabeen eguin zan aposturik politena. Kanposenean apaltzen ari ziranen artean eguin zuten apostu Oikiatarrak, aien ballaratik ekarri baietz artaburu bat, bere kirtenean zegoan bezela, au zutik jarririk jantokiko goia jotzen zuana. Milla bana erreal zan jokua eta señaliak amarna duro; abek irabazi zituzten Oikiatarrak, bada etzan jokatu; irabazia zeukaten.

Ekarri zituztenen artean zan bat 2,64 metro luze, kirtenaren asieratik artaburuaren ertzera. Josse Domingo Arruti-renak ziran, Sorontz baseche-koak. Etzuten laga neurtutzen, baiña ni, nola edo ala, tajutu nintzan neurtutzeko eta eztet uste okerrik aterako nuanik; baiña eztiot inori esango.

Arrutik berak eguin nai du apostu zeñek azaldu arto kirtena buru ona berago duana, eta artaburu bat zeñek ale gueiagokoa.»

Tolosatik

IBAIZABAL—en 52 gueian irakurri det Jenaro Elizondok Zarautzik eguindako eskutitz bat, eta beste kontu askoren artean, galdetzen du ia eguia al dan gure parrokan erro. sario santua eta bederatzi urrena erderaz eguiten dirala.

Jaun euskalzale oni erantzuteko

asmoa artu det eta jakinñan ganean jarri bear det.

Bai Jenaro jauna, zuri esan dizuten eta ezin sinisturik egon zerana, esaten dizut samintasun aundiarekin EGUIA DALA.

Tolosan daukagun *Vicario* jauna da oso euskalzalea eta jakintsua, eta eguin ditu ala dala esateko aiña gauza euskeraren alde. Gaiñerako apaizak ere dira euskaldunak, eta nik eztaikit zer esan erderaz erreztaten duen apaiz jaun oiengatik.

Gaiñera esan bear dizut eskontzeko pregoiak (deiak) eta sermoi batzuek eguiten dirala euskeraz, baina erderaz gueienak.

Tolosan danok dakigu euskeraz, eta izkuntza pare gabe au mintzatzen ez dutenak erri onetan, beste dierritakoak dira.

Orañ, ara emen garbi zer eguiten duten emen daukagun apaizak; sei edo zazpi kanpotarregatik guelditzen dira 9000 erritar ta gueiago beren izkuntza aditu gabe elizetan, eta 9000 oietatik erdiak sermolariak zer esaten duan eztakitela.

Ikusirik gaiñera errosario santua erreztatzeko denboran nola gueienak erantzuten duen euskeraz, alasse ere beti beren erderarekin.

Orra ba erantzun, Jenaro, eta sinistazazu eguia dala Tolosako parrokan guertatzen dana.

Emengo jendea ere euskalzalea izanagatik jzeñen utzia dan! ikusi besterik eztago meza bukatzean, alkarri onela esaten—«*Buenos dias*». «Ez al litzake ohea askozaz ere esatea. «*Jaungoikoak digula egun on*»? Neri beinepeñ ala iruditzen zait.

SORTERRITAR BAT.

ASTEKO BARRIAK

Ondarroan izan dan ezbear negar-garria joraingo nok eztaki Euskalerrian? Garrediko amar guizon indartsuk ichi dituez euren biziak portuarensarreran; onekaz chalupan joazan beste bederatzia urten eben edo atera zituezan uretatik.

Bilbon jakin zaneke guertaera au, *Centro Vasco* derichon euskaldunen batzokiak, arrain tzaleen artean *Euskalzale* izenaz ezagutua danak, bere alasse artu eban asmoa diru-batze edo suskiziño bat idiguitea ito direanean guraso, andra ta umeai lagunduteko. Batzoki onen ondoren, bardin asi dira orretako diru-batzeak emengo egunoroko albistarietan.

Ea bada, guztion artean laguntasun on bat bialdu daiogun gure anaien echadi edo fameliari. IBAIZABAL-ek biotzeko erreku bat zuzen duten deute bere irakurla guztiai zerbait emon daien.

Gaur arte (egüena) *Centro Vasco*-n batu danak igoten dau 875,85 pesetara; Salaberri gure euslearen araguitegi edo *carniceria*-n 114,90 peseta; eta egunoroko albistarietan eundakak bakochean.

Marruekos-en jagui dira ango Aguintari edo Sultan-en kontra, ta lengo egun baten alkar ikusi dabe alde bietakuak, eta Sultanen aldekoak eroana dabe zaparrada galanten bat.

Diñoendik Sultan ori daukee bes-teok Fez derichon uri andi baten ba-

rruan inguraturik, eta larri, laster atrapateko zorian.

Albiste onek zauzkada andia eguin dabe European, bada Marruekos-i eskua ezarteko gogoaz egon bear dabe Dierri batzuk, eta orañ garai onetan narbait an sartuko dalakoaren bildurrez dabiz.

Marruekos-en bizi direan erritarren laguntasunerako (diño) asi dira gudontziak (*guerrako barkuak*) bialduten Tanger derichon ichas-errira, Inglaterra, Frantzia, Italia, ta besteak.

Espanan atzera-aurrera asko darabille gure *politico* andiak arazo onezaz; ontziak ez eze, batallioiak guertututen asi eidira eurok, Marruekos-era bialduteko, edo beintzat prest euki bialdu bear badira.

Noberen eehea zuzendu ezin, eta auzokoa zuzendu nai; orissek dirudi zoroen kontuak.

Egüenean eguin zirean euren karguen jaube *Centro Vasco*-ak aurtengo izentau dituen Batzar-guizonak.

Egun atan, esegui eben Batzoki-ko banderea, Maiatzeko 2-tik ona galazota emengo aguintedunak euki dabeena, eztakigu *libertadearen* izenean ala zeren izenean,

Gorria da banderea, ta erdian daukoz Euskalerriko zazpi aldeetako armak. Egüenean ipiñi zana da egunorokoa; bestea, jai andietakoa, Donostiarrak bialdurikoa etzan ipiñi, egun euritsu zikiña izan zalako Urtebarri eguna, ta alperrik loituko zalako sedazko bandera aiñ ederra.

Igarkizuntzat ipinteko egon gara—«*Nun da Madrillarren amama?*» Baiña, ill bear izan jakee, ta eztogu ipiñi gura izan igarri ezin leien igarkizunik.

Ondiño be Madrilgo albistariak arro arro, praketan artu ekinik dabiz, ango *policia* langorik eztagoala ta; *Humbert* izeneko lapur-famelia baitu dabeelako.

Bada, *policia* orrek eguin dabena, nire baserriko aguazillak be eguingo leuke. Frantziako aurkeztari edo *embajador*-eak artu eban paperchu bat, eta bertan ziñoan bere burua eskutaten eban batek, nun da zelan bizi zirean *Humbert*-ok; aurkeztari orrek Madrilgo Gobernadoreari esan eutsan, onek *policia*-ri, ta onek ezeben euki beste zereguinik, joan esan eutseen echera ta baitu baiño.

¿Izututeko gauza da ori? Len esan doguna; nire erriko, edo Gatika-ko, edo Urduliz-ko aguazillak eguingo leuke ori, orrenbeste zarata barik.

KARIDADEA

Bi anai bizi ziran erriho batian baserri batian bat bestia bestian ait'aman ondasuna alkarren artian partitu ta ondoren anaitasunian.

Anai zarra ezkondu zan aberatsakin eta gaztia berriz arlote batekin, au kontentu bizi zan bere andreakin eta zarra ere bai pozez bereakin.

Zori onak lagundu zion zarrenari ta aurpegia jira berriz gazteari uste gabe dirua zetorkon areri t'oni beti mermatzen naiz lanian ari.

Anai zarra agudo zan chit aberastu

baña biotza ere baitzitzaien lastu diruaren aurrean laster zan auspeztu ta denbora berean Jaungoikoaz aztu.

Gaztia saiatzen zan bañan alperrikan inondik ezin zuen eguin gauz onikan gaur artutzen bazuen zerbait emendikan biar zijoakion gueiago andikan.

Pobretu zan agudo baña zan humilla ta etzeukan biotza Jaunarentzat illa goizero Berregana ogiaren billa esanaz: nai dezuna gutaz ein dedilla.

Ermitacho polit bat zan an inguruan Jesukristo gurutzan Koroia buruan goiz edo arratsalde an pasatzekuan otoiz egiten zion bear zan moduan.

Jaunak arturik pozez otoitzak beretzat beti ematen zien ogia biyentzat baña etzuten dena izaten berentzat baizik gordetzen zuten zerbait pobrientzat.

Laster ssamar gizona gelditu zan miñez t'egun triste tristiak anchen ziran ziñez mirari asko andriak nolapait egiñez asko kosta zitzaion sendatu eziñez.

Baña bukatu ziran beren ahorrak pagatzeko gaitzaldi tristian gastuak gañera egiñ ziran zor chiki batzuak senarra sendatzian pagatutzekuak.

T'arkiturikanen au echian aiñ larri deitu ta esan zion bere andreari: adierazi zaizu dena anaiari t'ia bialtzen diran sokorro bat neri.

Andrea joantzian lasten anaian echera senarrak agindua humill egitera bañan egin zioten alako arrera non ia miñ egin ta irten zan kalera.

Esan zioten: zuok zeren alperkeriz eta bieki dezuten ajolkabekeriz jan dezute azienda ta bete misseriz..... jira (ezerekeribat) azkenenengo aldiz!

Atera zan andria oso lotsatua ta itz gogor aiekin atsekabetua senarrari kontatu zion gertatua t'au ere gelditu zan guztiz penatua.

Pasatu zan denbora ta eguin batian arkiturik gorputza

